

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2019 m. balandžio 24 d. Nr. (1.26)-4T-10
Vilnius

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 straipsniu, Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika, patvirtinta Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158 (2015 m. balandžio 24 d. nutarimo Nr. 13P-54, 2016 m. gruodžio 9 d. nutarimo Nr. 13P-133 redakcija, toliau – Metodika) atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Aukščiausiajame Teisme (toliau ir – Teismas) vertinimas.

2. Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą atliko Teismo pirmininko 2013 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-45 sudaryta Teismo antikorupcijos komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Teismo kanclerio Česlovo Atkočaičio (Komisijos pirmininko), Teismo pirmininko patarėjos Astos Dalios Mikelėnienės (Komisijos narė), Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko patarėjo Mindaugo Girdausko (Komisijos narys).

3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas, vadovaujantis Teismo pirmininko 2018 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. (1.4)-1T-33, atliktas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo veiklos sričių sąrašo, patvirtinto Teismo pirmininko 2017 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1T-43, 1.1., 1.2 ir 2.2 punktuose nurodytose srityse: 1) prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų organizavimas; 2) Teismo darbuotojų, organizuojančių pirkimus, veiklos kontroliavimas; 3) Teismo padalinių efektyvaus materialinių vertybių valdymo užtikrinimas. Atsižvelgiant į tai, kad paskutinė išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės Teismo veikloje pateikta Teismo pirmininko 2018 m. kovo 20 d. išvadoje Nr. (1.26)-4T-39, analizuotas 2018 m. kovo 1 d. – 2019 m. sausio 1 d. laikotarpis.

4. Vertinimas atliktas pagal Įstatymo 6 straipsnyje, Metodikos 9, 10 ir 12 punktuose nurodytus kriterijus. Teismo veiklos sritys vertintos pagal šiose srityse taikomus teisės aktus, Teisme gautų asmenų skundų tyrimo medžiagą ir kitus dokumentus, viešųjų pirkimų teisės specialisto Teismo Civilinių bylų skyriaus vyriausiojo patarėjo Karolio Šimansko, Teismo Turto valdymo skyriaus vedėjos Erikos Klėgerės pastabas ir pasiūlymus dėl Teismo vidaus administravimo teisės aktų, reglamentuojančių viešųjų pirkimų organizavimą, tobulinimo.

5. Komisija, atlikusi vertinimą, nustatė didelę korupcijos pasireiškimo tikimybę tik Teismo veiklos prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų (toliau – viešieji pirkimai) organizavimo srityje dėl to, kad šios srities reglamentavimas vidaus teisės aktais iš dalies prieštaringas ir nepakankamai išsamus. Nors šiais teisės aktais nustatyta viešųjų pirkimų organizavimo tvarka iš esmės yra skaidri, tačiau turi ir trūkumų:

5.1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Teismo kanclerio 2017 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. (1.5)-2T-22(A) (toliau – Aprašas) 18 punkte nurodyti Teismo paskirti subjektai, vykdantys mažos vertės pirkimus, kitose nuostatose nurodyti Teismo paskirti subjektai, atliekantys atskirus pirkimų organizavimo veiksmus. Tačiau iš Aprašo nuostatų nėra pakankamai aišku, ar šie subjektai organizuoja ir didesnės vertės pirkimus, jeigu taip, kas tokius pirkimus vykdo, neatribojami atvejai, kai Teismo naudai pirkimus organizuoja

ne Teismo paskirti subjektai, bet kitos institucijos, pavyzdžiui, Nacionalinė teismų administracija pagal Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 124 straipsnio 2 dalies 5, 7 punktus, Lietuvos Respublikos nacionalinės teismų administravimo įstatymo 2 straipsnio 6, 19 punktus.

5.2. Apraše nėra numatyta pareiga planuojamų vykdyti einamaisiais biudžetiniais metais viešųjų pirkimų plane nurodyti duomenis apie planuojamų pirkimų vertę (Aprašo 11 punktą).

5.3. Aprašo 12 punktą sudaro prielaidas atlikti plane nenumatytus pirkimus, nekeičiant plano, ir tais atvejais, kai tokie pirkimai nėra skubūs.

5.4. Aprašo 12 punktą sudaro prielaidas neplanuotus pirkimus arba pasikeitusią informaciją apie pirkimą suderinti su Teismo kancleriu ir Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vedėju ne rašytine forma.

5.5. Aprašo 14.1 punkte, nustatant pareigą pirkimo iniciatoriui nurodyti pagrindines pirkimo sąlygas, suteikti nesuvaržyti įgaliojimai savo nuožiūra nurodyti arba nenurodyti pirkimo objekto atlikimo terminus, technines, eksploatacines, kitas prekių, paslaugų, darbų savybes, techninę specifikaciją.

5.6. Pagal Aprašą Teismo Viešojo pirkimo komisija pirkimus vykdo, kai numatoma pirkimo sutarties vertė perkant prekes, paslaugas ar darbus yra didesnė kaip 10 000 Eur (dešimt tūkstančių eurų) (be PVM). Pirkimų organizatorius pirkimus vykdo, kai numatoma pirkimo sutarties vertė perkant prekes, paslaugas ar darbus yra mažesnė kaip 10 000 Eur (dešimt tūkstančių eurų) (be PVM) (Aprašo 19, 20 punktai). Tačiau pagal Aprašą lieka neaišku, kuris subjektas vykdo pirkimus, kai numatoma pirkimo sutarties vertė yra lygi 10 000 Eur.

5.8. Aprašo 33 punkte nustatyta, kad Teismo viešųjų pirkimų ataskaitas rengia ir teikia Turto valdymo skyriaus vedėjas. Tačiau pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentą, patvirtintą Teismo kanclerio 2016 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. (1.5)-2T-20, (toliau – Reglamentas) 6.12 punktą pirkimų procedūrų ataskaitas pildyti ir teikti įgaliojama ši komisija.

5.9. Reglamente pateikiamos nuorodos į negaliojantį teisės aktą – Teismo supaprastintų viešųjų pirkimų taisykles, patvirtintas remiantis anksčiau galiojusia Viešųjų pirkimų įstatymo redakcija. Reglamentas turėtų būti peržiūrėtas ir suderintas su galiojančiais teisės aktais.

5.10. Reglamento 6.23 punktą numato Viešojo pirkimo komisijos atliekamų pirkimų registravimą pirkimų žurnale. Ši nuostata turėtų būti patikslinta ir suderinta su Aprašo nuostatomis.

6. Nurodytus trūkumus lėmė nepakankamai išsamus Aprašo ir Reglamento nuostatų įvertinimas rengiant šiuos Teismo vidaus teisės aktus.

7. Remiantis tuo, kas pirmiau išdėstyta ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu, Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika, patvirtinta Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158 (2015 m. balandžio 24 d. nutarimo Nr. 13P-54, 2016 m. gruodžio 9 d. nutarimo Nr. 13P-133 redakcija), būtina imtis šių priemonių nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ir šalinti – pakeisti ir papildyti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo prekių, paslaugų ir darbų bylų viešųjų pirkimų organizavimą reglamentuojančius vidaus teisės aktus, pašalinant šioje išvadoje nurodytus šios srities reglamentavimo trūkumus.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Teismo kanclerio 2017 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. (1.5)-2T-22(A), kopija, 10 lapų.

2. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo viešojo pirkimo komisijos darbo reglamento, patvirtinto Teismo kanclerio 2016 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. (1.5)-2T-20, kopija, 4 lapai.

Teismo kancleris

Rimvydas Norkus

[Handwritten signature]
Teismo kancleris
Česlovas Atkočiaitis